

Analiza achizițiilor publice realizate de primăria municipiului Strășeni în anul 2020

Autori: Fala Alexandru
Sava Tatiana

Ianuarie, 2021

Notă de limitare a responsabilității

Această publicație a fost elaborată în cadrul proiectului „Informează, abilitază și acționează! Societatea civilă pentru o mai bună guvernare bugetară în Moldova”, care este implementat de Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”, în calitate de partener principal, în consorțiu cu Fundația Konrad Adenauer (KAS, Germania), Centrul pentru Studii Est-Europene (CSEE, Lituania) și Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE). Proiectul este cofinanțat de Uniunea Europeană și Fundația Konrad Adenauer. Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reprezintă neapărat punctele de vedere ale Uniunii Europene și Fundației Konrad Adenauer.

CUPRINS

Cuprins	2
Introducere.....	3
1. Accesul la informații (transparența)	4
2. Desfășurarea procesului de achiziții.....	5
2.1 Identificarea necesităților	5
2.2 Desfășurarea procedurilor de achiziții	6
3. Concluzii și recomandări	6
ANEXE	8

INTRODUCERE

Achizițiile publice reprezintă o componentă fundamentală a procesului bugetar atât la central, cât și la nivel local. Conform *Legii nr. 131/2015 cu privire la achizițiile publice*¹, achiziția publică este „procurarea, prin intermediul unui contract de achiziții publice, de bunuri, de lucrări sau servicii de către una sau mai multe autorități contractante (APL în cazul de față) de la operatorii economici selectați de acestea, indiferent dacă bunurile, lucrările sau serviciile sânt destinate sau nu unui scop public”. În fond, prin procurarea de bunuri, servicii și lucrări prin achiziții reprezintă instrumentul prin care administrația publică își realizează misiunea sa.

În cadrul proiectului „*Informează, abilitază, și acționează! Societatea civilă pentru o mai bună guvernare bugetară în Moldova*” se acordă o atenție sporită achizițiilor publice, iar evaluarea acestora poate fi făcută din mai multe perspective. Unul dintre scopurile acestui exercițiu de analiză este de a evalua respectarea principiilor generale care stau la baza procesului de achiziție, și anume: transparența în organizarea achizițiilor, competiția între companii, și utilizarea eficientă a fondurilor publice.

În acest context, analiză dată prezintă principalele informații referitoare la achizițiile publice realizate de primăria municipiului Strășeni în anul 2020. Totodată, studiul vine cu anumite recomandări menite să ajute autoritatea locală în eficientizarea procesului de achiziții publice.

¹ Legea privind achizițiile publice nr.131/2015,
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=113104&lang=ro

1. ACCESUL LA INFORMAȚII (TRANSPARENȚA)

Primăria municipiului Strășeni utilizează pagina web: <http://www.straseni.md/> pentru publicarea informațiilor de interes public privind achizițiile publice la nivel local. Informațiile prezentate pe site reflectă evoluțiile din 2017 până în prezent. Deși pe site sunt plasate informații despre achiziții acestea, în mare parte, corespund cu informațiile care trebuie plasate conform actelor normative în vigoare (Tabelul 1). Astfel, dintre informațiile care trebuie făcute publice conform actelor pe site este prezentă informația despre planurile privind achizițiile publice, despre contractele atribuite, dispoziția de numire a reprezentantului societății civile în cadrul grupului de lucru pentru achiziții și rapoartele privind monitorizarea executării contractelor de achiziții publice.

Tabelul 1. Informație privind contractele de achiziții publice (cu excepția contractelor de mică valoare) plasate pe pagina web a primăriei

Informația care trebuie făcută publică conform actelor normative	Informația de pe site-ul primăriei
Planul provizoriu de achiziții publice (Hotărârea Guvernului nr. 1419 din 28-12-2016 pentru aprobarea „Regulamentului cu privire la modul de planificare a contractelor de achiziții publice”)	Navigare în următoarele a consecutivitate a rubricilor: „Transparență decizională → Achiziții publice” găsim planurile de achiziții publice pentru anii 2017, 2018, 2019 și 2020.
Documentația de atribuire (Hotărârea Guvernului nr. 667 din 27-05-2016 pentru aprobarea „Regulamentului cu privire la activitatea grupului de lucru pentru achiziții”)	Este plasată informație despre 2 anunțuri de atribuire pentru un contract din anul 2019 și unul din anul 2020 (Navigare în următoarele a consecutivitate a rubricilor: „Presa → Anunțuri”)
Rapoarte privind monitorizarea executării contractelor de achiziții publice (Hotărârea Guvernului nr. 667 din 27-05-2016 pentru aprobarea „Regulamentului cu privire la activitatea grupului de lucru pentru achiziții”)	Este plasat „Raportul privind monitorizarea contractelor de achiziții publice” (navigare pe site la rubricile: „Transparență decizională → Achiziții publice”).
Dările de seamă privind procedurile de achiziții publice (Legea nr. 131 din 03-07-2015 privind achizițiile publice)	Nu este prezentă informația.
Decizie de numire a reprezentanților societății civile în componența grupului de lucru	Navigare în următoarele a consecutivitate a rubricilor: „Transparență decizională → Achiziții publice” permite găsirea „Dispoziției privind includerea reprezentatului societății civile în componența grupului de lucru pentru achiziții” (Dispoziția nr. 252 din 2018)

Sursa: elaborat de autori în baza informației preluate de pe <http://www.straseni.md/>.

Suplimentar la aceste informații pe site mai sunt prezentate următoarele informații:

- **Anunțurile de intenție** pentru 2018 (un singur anunț ce poate fi găsit dacă navigăm pe site la rubricile: „Presa → Anunțuri”), 2019 și 2020 (navigare pe site la rubricile: „Transparență decizională → Achiziții publice”);
- **Anunțurile de participare la licitație** pentru 2017, 2018, 2019 și 2020 (navigare pe site la rubricile: „Transparență decizională → Achiziții publice”);
- **Raport privind executarea contractelor pentru anul 2020** (navigare pe site la rubricile: „Transparență decizională → Achiziții publice”);

- **Rapoarte licitațiilor publice și cererea ofertelor de prețuri privind executarea contractelor** pentru perioada 01.01.2018-16.11.2018 și pentru perioada 01.01.2020-30.06.2020 (navigare pe site la rubricile: „Transparența decizională→Achiziții publice”);
- **Rapoarte și dări de seamă privind realizarea achizițiilor publice de valoare mică²** pentru anii 2016, 2017, 2018, 2019 și prima jumătate a anului 2020 (navigare pe site la rubricile: „Transparența decizională→Achiziții publice”);
- **Copiile contractelor de achiziții publice** pentru anii 2018-2020 (navigare pe site la rubricile: „Transparența decizională→Achiziții publice”);
- **Lista contractelor de achiziții** pentru anul 2020 (navigare pe site la rubricile: „Transparența decizională→Achiziții publice”).

Totodată informația despre achiziții publice: anunțurile de intenție, anunțurile de atribuire și anunțurile privind modificarea/anularea procedurii de atribuire poate fi găsită pe site-ul: <https://tender.gov.md/ro>.

2. DESFĂȘURAREA PROCESULUI DE ACHIZIȚII

2.1 Identificarea necesităților

Necesitățile de achiziție au fost menționate în *Planul de achiziții al primăriei municipiului Strășeni pentru anul 2020*. În cadrul acestuia au fost planificate 20 proceduri de achiziție în valoare de peste 2,4 mil lei. Se estima că o sumă 1,49 mil. lei să fie repartizată prin achiziții de valoare mică (vezi Tabelul 2). Alți circa 250 mii lei trebuiau să fie alocate pentru procurarea unui aspirator mecanic tractat utilizat pentru curățirea străzilor, iar achiziția trebuia să fie efectuată prin cererea ofertelor de prețuri. De asemenea, pentru 2 achiziții în valoare de 696,7 mii lei (o procurare a lucrărilor de reparație capitală a străzilor și o cumpărare a lucrărilor de extindere a iluminatului stradal) nu s-au identificat procedura. În dependență de tipul contractului se planifica următoare distribuție a achizițiilor: procurări de bunuri în valoare de 320,8 mii lei (13,2%), cumpărări de servicii în sumă de 568 mii lei (23,3%) și achiziționări de lucrări la un cost de circa 1,55 mil. lei (63,5%).

² În conformitate cu Legea privind achizițiile publice nr.131/2015 achizițiile de mică valoare se consideră contractile a căror valoare estimată, fără taxa pe valoarea adăugată, este egală cu sau mai mare decât următoarele praguri: 200000 lei pentru achiziții publice de bunuri și servicii; 250000 lei pentru contractele de achiziții publice de lucrări și 400000 lei pentru contractele de achiziții publice care au ca obiect servicii sociale.

Tabel 2. Contractele de achiziții publice planificate pentru anul 2020 de către primăria municipiului Strășeni

		Achiziții de mică valoare	Cererea ofertei de prețuri	Procedură neidentificată
Bunuri	Numărul procedurilor	1	1	0
	Valoarea contractelor, lei	70833	250000	0
Servicii	Numărul procedurilor	9	0	0
	Valoarea contractelor, lei	568038	0	0
Lucrări	Numărul procedurilor	7	0	2
	Valoarea contractelor, lei	849666.68	0	696666,7
Total	Numărul procedurilor	17	1	2
	Valoarea contractelor, lei	1488537,68	250000	696666,7

Sursa: elaborat de autori în baza informației preluate de pe <http://www.straseni.md/>.

2.2 Desfășurarea procedurilor de achiziții

Pe parcursul anului 2020 prin intermediul platformei MTender au fost încheiate contracte de achiziții în valoare de 3,1 mil. lei. Totodată trebuie de menționat că suma estimată inițial pentru achiziții constituia circa 3,55 mil. lei. În consecință diferența dintre suma estimată și valoarea finală a contractelor a constituit 487,9 mil. lei. Această diferență, indică asupra faptului că s-au realizat și anumite economii de către primăria orașului. Achizițiile s-au realizat prin 4 proceduri: o licitații deschisă și 3 cereri a ofertelor de prețuri (vezi Anexa 1). Pentru câștigarea contractelor de achiziții au participat mai multe companii, iar la un lot a revenit în medie câte de 2,4 oferte. Prin licitație deschisă s-au procurat servicii de amenajare și salubritate a municipiului în sumă de peste 1,6 mil. lei. Prin cerere a ofertelor de prețuri s-au realizat următoarele achiziții:

- Cumpărarea aspiratorului mecanic pentru salubritatea străzilor în sumă de 196,5 mii lei;
- Procurarea mobilierului pentru grădinițe în valoare de 672,9 mii lei;
- Achiziționarea lucrărilor de reparație a acoperișului grădiniței nr. 3 ce costă 562,2 mii lei.

3. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

În general, pe pagini web a primăriei sunt plasate numeroase informații despre achizițiile publice. În baza informației de pe site cetățenii își pot crea o anumită imagine generală privind achizițiile publice. Totuși, din cauza faptului că pe site este informație care cuprinde o perioadă scurtă de timp, doar pentru anii 2018-2020 este imposibil de a identifica anumite tendințe pe termen mai lung.

Documentele plasate pe site sunt în format word și pdf. Documentele publicate în format pdf fac mai dificilă realizarea unei analize mai detaliate a contractelor de achiziții și îngreunează căutarea după obiectul contractului sau furnizor. De asemenea, și informația de pe site-ul <https://mtender.gov.md/> este prezentată într-un mod dispersat, fapt ce face mai dificilă operarea cu datele prezentate.

În baza informațiilor despre contractelor înregistrate pe platforma MTender pot fi făcute următoarele concluzii:

- este un nivel, relativ, satisfăcător privind transparența achizițiilor, ori există mai multe informații relevante privind contractele;
- se constată existența unui anumit nivel de concurență (la majoritatea contractelor au participat câteva companii);
- autoritatea publică a obținut anumite beneficii financiare, deoarece valoarea finală a contractelor a fost sub suma planificată a achizițiilor.

Totuși, un volum important din achiziții se realizează prin contracte de mică valoare. O primă problemă care ține de acest fapt se referă la plasare pe sursele publice doar a unor informații fragmentare privind contractele de mică valoare. În consecință este dificil, ca cetățenii, în special locuitorii municipiului, să-și creeze o imagine realistă privind achizițiile de mică valoare. Achizițiile de mică valoare reprezintă cea mai simplă procedură. Actele normative în vigoare prevăd cerințe nu prea stricte față de achizițiile de mică valoare. Acest fapt determină, într-o anumită măsură, utilizarea frecventă a acestui tip de achiziții. Însă, anume rigorile reduse față de achizițiile de mică valoare favorizează folosirea unor practici anti-concurențiale prin acest fel de achiziții.

În vederea eficientizării procesului de achiziții publice, ar fi bine realizarea următoarelor acțiuni:

- Plasarea pe pagina web a linkurilor de redirecționare către platformele de licitații on-line (de exemplu un link la <https://mtender.gov.md/>);
- Întocmirea rapoartelor anuale privind realizarea achizițiilor publice, inclusiv a contractelor de mică valoare. În aceste rapoarte ar trebui de inclus informații exhaustive despre achiziții;
- Dezvoltarea rubricii privind achizițiile publice pe paginile web a primăriilor;
- Un rol separat trebuie acordat faptului că pe paginile web a primăriilor datele să fie prezentate în format deschis și editabil (de exemplu în Word sau Excel).

ANEXE
ANEXA 1
Informații privind contractele de achiziții publice încheiate în 2020

Denumirea contractului	Data semnării contractului	Tipul	Procedura	Loturi, total	Loturi de succes	Valoarea estimată a contractului, lei	Valoarea estimată a loturilor de succes, lei	Valoarea finală a loturilor de succes, lei	Oferte pe loturi de succes
Servicii de amenajare și salubritate în municipiul Strășeni pentru perioada anului 2020		Servicii	Licitație deschisă	1	1	1666635	1666635	1636332,55	1
Achiziționarea aspiratorului mecanic pentru salubritatea străzilor necesar Primăriei mun. Strășeni	10.06.2020	Bunuri	Cerere oferte de prețuri	1	1	250000	250000	196500	3
Lucrări de reparație a acoperișului la grădinița de copii nr.3 din mun. Strășeni (Acoperiș, șarpantă, blocurile A6 și A7, inclusiv casa scării și galeria)	3.10.2020	Lucrări	Cerere oferte de prețuri	1	1	946144.44	946144,44	562191,91	10
Mobilier pentru grădinițele din mun. Strășeni	13.11.2020	Bunuri	Cerere oferte de prețuri	6	6	692995	692995	672858,33	8

Sursa: elaborat de autori în baza informației preluate de pe <https://mtender.gov.md/>.